

ע"פ 7880/13 - עופר קורן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 7880/13

לפני: כבוד השופט ס' גובראן
כבוד השופט י' דנציגר
כבוד השופטת ד' ברק-ארז

המערער: עופר קורן

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל אביב
מיום 5.11.2013 בתפ"ח 1050/09 שניתן על ידי כבוד
השופטים ש' דותן, י' שיצר, ש' שוחט

תאריך הישיבה: כ"א בטבת תשע"ה (12.1.15)

בשם המערער: עו"ד חיים אוחנה

בשם המשיבה: עו"ד מיכל פרייסמן; עו"ד שלומי אברמזון

פסק-דין

עמוד 1

השופט י' דנציגר:

ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו (השופטים ש' דותן, י' שיצר וש' שוחט) בתפ"ח 1050/09 מיום 5.11.2013, שבו הורשע המערער בביצוע סדרה של עבירות מין ונדון לעונש של שמונה שנות מאסר, מאסר על תנאי ופיצוי למתלוננות.

כתב האישום

1. כתב האישום ייחס למערער, יליד שנת 1974, תשעה אישומים ובהם שורת עבירות מין שביצע בין השנים 2007-2009, עת שימש כסגן מפקד יחידת סיור במשטרת ישראל (להלן: היחידה), בשתי מתלוננות ששירתו תחתיו כשוטרת צעירות ביחידה. נטען כי המערער, שהיה מפקדן של המתלוננות והממונה הישיר שלהן, ניצל את מעמדו ומרותו עליהן לשם קיום מגעים בעלי אופי מיני עמין.

2. אישומים 1-4 מתייחסים למתלוננת ד', ילידת שנת 1990, אשר היתה בזמן הרלוונטי שוטרת בשירות חובה. האישומים הראשון והשני מתארים שני מעשי אינוס שביצע המערער בד' ואת הרקע להם. האישום הראשון מתייחס לאירוע שראשיתו עת הסיע המערער את ד' אל חברתה אך בשלב מסוים סטה מן הדרך, נסע אל דירת אחיו בחולון וביקש מד' להתלוות אליו בטענה כי עליו ליטול דבר מה מהדירה. משסירבה ד', הוציאה מהרכב ומשך אותה בכוח עד שעלתה עמו לדירה. בהיותם בדירה נישק המערער את ד' ולמרות שאמרה לו שהיא רוצה ללכת וחברתה ממתינה לה, הסיר את תחתוניה ובעל אותה שלא בהסכמתה. על פי האישום השני, המתייחס לאירוע שהתרחש לפנות בוקר ביום העצמאות, הפציר המערער בד' בזמן שהיתה במשמרת עם שוטר אחר, שתתלווה אליו לטיפול באירוע משטרי. משהסתיים האירוע הסיע המערער את ד' לגג חניון בחולון, שם סירבה לצאת מהרכב ואף הדפה ודחפה את המערער בכוח וציינה שאינה מעוניינת. למרות זאת, משך אותה המערער למבנה חשוק ולאחר מאבק הצליח להפשיטה ולבעול אותה גם באותה הזדמנות. בגין אירועים אלו הואשם המערער בשתי עבירות של אינוס לפי סעיף 345(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: החוק או חוק העונשין). האישומים השלישי והרביעי מייחסים למערער עבירות של מעשה מגונה לפי סעיף 348(ג) לחוק. באישום השלישי נטען כי במהלך משמרת משותפת הניח המערער את ידו על חלקה הפנימי של ירכה של ד' באומרו "את תראי, היום אני עוד אאנוס אותך, אפרק לך את הצורה". בתגובה הדפה זו את ידו ואמרה לו "אולי בחלומות שלך". לפי האישום הרביעי, לאחר שהתקיים ביחידה בוחן כושר גופני (בוחן "בר אור"), הסיע המערער את ד' ושוטרת נוספת לביתן על מנת שתתקלחנה. המערער עלה אחר ד' לביתה, אף שניסתה להרתיעו באומרה שבני משפחתה שוהים בבית, ולאחר שהתקלחה והתלבשה, חיבק אותה בחדרה וניסה לנשקה בצווארה, אך היא הדפה אותו.

3. אישומים 5-9 עוסקים במעשיו של המערער במתלוננת נ', ילידת שנת 1988. אישומים 5-7 בוצעו בעת שהיתה נ' שוטרת בשירות חובה ואילו אישומים 8-9 בוצעו לאחר שהצטרפה למשטרה כשוטרת בשירות קבע. בתמצית ייאמר כי למערער יוחסו מקרים רבים שבהם ניסה לבצע ואף ביצע מעשים מגונים בגופה של נ' והטריד אותה מינית. כך במהלך משמרות משותפות שכללו נסיעות בניידת ובהזדמנויות נוספות, לרוב בשעות ערב מאוחרות או לפנות בוקר, הסיע המערער את נ' למקומות מבודדים ונטושים באזורי התעשייה בחולון ובבת ים, ליטף אותה, נגע בירכה ובחזה מעל בגדיה, נשק לה, ניסה לנשקה תוך הפעלת כוח, החזיק בידיה, אחז בגופה, הרים אותה והצמידה לקיר וניסה לפתוח את כפתורי חולצתה. באחד המקרים הוביל המערער את נ' לחניון בחולון ובשעה שישבה על מכסה המנוע ברגליים שלובות, פיסק את רגליה ונצמד לגופה, הרימה והובילה לתוך מבנה שעל גג החניון, שם הצמידה

לקיר, נישק אותה וניסה להחדיר את לשונו לפיה. כל זאת בעוד שנ' משתוללת ומנסה להדפו בידה וברגליה. במקרה נוסף נשכב המערער על נ' במושב הניידת והחל לנוע מעלה ומטה אך נ' התנגדה והכתה אותו בחלציו. במקרה אחר, לאחר שנ' התגייסה למשטרה כשוטרת מן המניין, הזמין אותה המערער לשתות עמו קפה בדירת אחיו בחולון, ושם בחדר השינה ביקש לנשקה, אחז במותניה והשכיבה על המיטה. בתגובה בעטה נ' במערער ושרטה אותו, כשהמערער מגיב באומרו לה כי "אין בחורה שלא נותנת. יש גבר שלא יודע לקחת". בגין מעשים אלו הואשם המערער בעבירות של מעשה מגונה בכוח לפי סעיף 348(ג1) לחוק (מספר עבירות), מעשה מגונה לפי סעיף 348(ג) לחוק (מספר עבירות), ניסיון לביצוע מעשה מגונה בכוח לפי סעיף 348(ג1) בצירוף סעיף 25 לחוק (מספר עבירות) והטרדה מינית לפי סעיף 3(א)(4) + 3(א)(6) + 5(א) לחוק למניעת הטרדה מינית, התשנ"ח-1998.

פסק דינו של בית המשפט המחוזי

4. בהכרעת דין ארוכה ומנומקת מיום 11.6.2013 בחן בית המשפט המחוזי את מכלול הראיות והגיע למסקנה כי גרסאותיהן של ד' ונ' מהימנות וכי קיימים להן חיזוקים חיצוניים שונים, המבססים את מסכת האירועים המתוארת בכתב האישום. את גרסתה של ד' בנוגע לאישום הראשון מצא בית המשפט "מהימנה ובוטחת", אף על פי שחלו בה מספר שינויים שנקבע כי אינם פוגמים בגרעין האמת העקבי שבעדותה. חיזוק לגרסתה נמצא בעדותה של חברתה ל.ג.א, לפיה ד' סיפרה לה בסמוך לקרות האירועים כי המערער כפה עצמו עליה בשתי הזדמנויות שונות. עוד קבע בית המשפט כי לא יכול להיות ספק בדבר אי הסכמתה למעשים באשר ניסתה להתנגד מילולית ואף ניסתה להדוף את ידו של המערער. את התנהגותה הפסיבית של ד' הבין בית המשפט על רקע פערי הכוחות ויחסי המרות בין השניים והתנהגותו הכוחנית של המערער, שמנעו ממנה להתנגד ביתר תקיפות. עוד נקבע כי אין לקבל את טענת המערער לפיה טעה ופירש את התנהגותה של ד' כהסכמה. אך גם אם טעה לחשוב כי זו התרצתה לו, אין בעובדה שהתנשקה עמו בהסכמה בכמה הזדמנויות טרם האירוע ואף באותו הערב, כדי לשלול היעדר ההסכמה לקיום יחסי מין, שאינו מובן מאליו בנסיבות העניין. במקביל דחה בית המשפט את גרסתו של המערער, שלא הכחיש קיום מגע מיני עם ד' בהזדמנויות שונות, לרבות באירוע שבאישום הראשון, אך טען כי המעשים בוצעו בהסכמה וכי בין השניים התנהל רומן. בית המשפט הצביע על כך שהמערער שינה את גרסתו ביחס לאישום הראשון מספר פעמים באופן המטיל צל על מהימנותו.

5. גם ביחס לאישום השני נקבע כי עדותה של ד' מהימנה, נוכח הגיונה הפנימי וכן נוכח חיזוקים חיצוניים שנמצאו לה. נקבע כי התנגדותה של ד' למעשים ניכרת לכל אורך תיאורה את המקרה, וככל שהיתה זו התנגדות מתונה, כטענת ההגנה, מתיישבת היא עם עדותה כי חששה מפני המערער מחמת מרותו וסמכותו. בקביעותיו נסמך בית המשפט המחוזי גם על חיזוקים חיצוניים ובהם עדויות של חבר ילדות של ד', שהבחין בהתנהגות לא אופיינית לה וכשביקש לשוחח עמה בעניין, סיפרה לו על האירוע לאחר שהשביעה אותו לבל יספר זאת לאחרים; וכן עדות בן זוגה באותה עת, שמסר גם הוא כי ד' לא התנהגה כרגיל וכי חל שינוי משמעותי במצבה הנפשי אך ניסיונותיו לדובבה עלו בתוהו. גרסתו של המערער, לעומת זאת, נדחתה על ידי בית המשפט בשל השינויים שחלו בה. זאת ועוד, נקבע כי גם אם היחסים בין השניים נראו תקינים למתבונן מהצד, אין בכך כדי לפגום במהימנותה של ד' בהתחשב בכך שהמערער שימש כמפקד שלה, היה אחראי על ציוותה במשמרות והיא נאלצה לעבוד במחיצתו שעות רבות.

6. בית המשפט המחוזי הוסיף וקבע כי יש להעדיף את גרסתה של ד' גם בנוגע לאישומים השלישי והרביעי, בצינו כי גרסאותיהן של המערער בנושא זה השתנו במהלך חקירותיו והדבר גורע מאמינותו. כך, קבע בעת המשפט כי שינוי גרסתו ביחס לנגיעה בירכה של ד' כמיוחס לו באישום השלישי מקורם ברצונו לשוות לאירוע אופי תמים לכאורה, בעוד שבפועל שינויים אלו בשילוב יתר נסיבות האירוע מוכיחים את כוונתו המינית. גם גרסתו ביחס לאישום הרביעי, לפיה השניים קיימו יחסי מין בהסכמה בחדרה של ד' בביתה, נדחתה.

משום שאינה מתיישבת עם טענתו בדבר רצונה של ד' להסתיר לכאורה את דבר הרומן ביניהם, בעוד שגרסתה שלה נמצאה אמינה וסבירה.

7. אשר לאישומים הנוגעים למתלוננת נ'; המערער הכחיש באופן גורף כי קיים מגע מיני עם נ' וכן הכחיש את האמירות המיניות המיוחסות לו כלפיה. ואולם, בית המשפט המחוזי קבע כי עדותה של נ' מהימנה, סבירה ובעלת היגיון פנימי וכי קיום המעשים הוכח כמו גם התנגדותה הנחרצת לביצועם. לגבי האישום החמישי נקבע כי אף שעדותה לא סיפקה מענה לשאלת מועד התרחשותם של המעשים, משכם ותדירותם, אין בכך כדי לערער את אמינותה, באשר אין לצפות ממנה לזכור את פרטי האירועים כאילו תועדו בזמן אמת, בוודאי משחלפו שנתיים ויותר עד הגשת תלונתה. בהתייחס לאישום השישי קבע בית המשפט כי העובדה שנ' לא הזכירה בעימות כי המערער אחז בפניה אינה גורעת מאמינותה נוכח הצורה שבה התנהל העימות, כשהמערער מתפרץ וצועק כל העת וקוטע את דבריה. גם בנוגע לאישום התשיעי מצא בית המשפט כי התנהגותו הצעקנית והווכחנית של המערער במהלך העימות מנעה מנ' להשלים את תיאור מעשיו לגבי אישום זה. בהתייחס לאישום השביעי דחה בית המשפט את גרסת המערער וקבע כי הגעתו לאזור חולות מולדת יחד עם נ' נועדה ליצור לו הזדמנות לשהות עמה לבד באזור מבודד בכסות של אילוץ משטרתי. יתר על כן, בית המשפט הצביע על שורת חיזוקים חיצוניים לגרסתה של נ', ובכלל זה ראשית הודאה של המערער בשאלו את נ' במהלך העימות ביניהם אם לאחר שסירבה למעשיו, עשה לה פעם משהו בכוח; תיעוד ממוחשב של מיקום הניידת בחלק מהאירועים, המתיישב עם גרסתה של נ' לפיה מעשי המערער נעשו כעניין שבשגרה ואפיינו את משמרותיהם המשותפות בתקופה הרלוונטית; ועדויות מפי שוטרים צעירות ששירתו לצד המערער ונחשפו לאמירות מיניות ומגע בלתי הולם בעל אופי דומה לזה שאותו תיארה נ'.

8. בית המשפט המחוזי ציין מספר פעמים בהכרעת דינו את התרשמותו הבלתי אמצעית מן המערער כאדם כוחני ומשולח רסן, התרשמות שעולה בקנה אחד עם הדמות המצטיירת מעדותן של המתלוננות ועדויות נוספות. בית המשפט הטעים כי אופיו זה של המערער קיבל ביטוי מוחשי בעימותים מול המתלוננות ואף באולם בית המשפט. עוד קבע בית המשפט כי קיומם של קווי דמיון ממשיים במעשים שתיארו המתלוננות וכן עדת התביעה נ.ש, אשר שירתה גם היא כשוטרת בשירות חובה ביחידה, מלמדים על דפוס פעולה זהה של המערער כלפי נשים צעירות הנתונות למרותו, באופן המחזק את משקלה של המסכת העובדתית נגדו. נקבע כי קווי הדמיון הברורים בין העדויות מפריכים גם את טענתו לרומן עם ד'.

9. לבסוף דחה בית המשפט המחוזי את טענות ההגנה בדבר מחדלי חקירה. נקבע כי אין בעצם ההצבעה על אפיק חקירה שלא ננקט כדי לאיין את משקל הראיות שהוצגו וכן כי לא הייתה חובה לתעד בתיעוד ויזואלי את הודעותיהן של המתלוננות במח"ש. בית המשפט העיר כי אף שהדעת אינה נוחה מאופן גביית עדויות ההגנה בתיק זה, נראה כי המחדלים שנפלו בהקשר זה רופאו באמצעות עדותם של עדים אלו בבית המשפט.

10. על יסוד האמור לעיל, הרשיע בית המשפט המחוזי את המערער בעבירות ובעובדות המיוחסות לו בכתב האישום.

11. בגזר דינו מיום 5.11.2013 השית בית המשפט המחוזי על המערער עונש של שמונה שנות מאסר בפועל, שנתיים מאסר מותנה ופיצוי כולל למתלוננות בסך 45,000 ש"ח. בגזר הדין הודגשו יחסי המרות בין המערער לקורבנותיו, פערי הכוחות ביניהם, הימשכות המעשים ותכונם, דפוסי הפעולה וחומרתן של העבירות, שבוצעו במהלך שירות החובה של המתלוננות וגרמו להן לנזק רב. מנגד התייחס בית המשפט לקושי הכלכלי והנפשי בו מצויים המערער ומשפחתו ולהשלכות הקשות של ההליך על המשפחה. כמו כן, ניתן משקל לעברו הנקי של המערער, לשירותו, לתרומתו לחברה ולתקופה שבה שהה במעצר בית.

12. יצוין כי בקשתו של המערער לעכב את ביצוע עונשו נדחתה על ידי בית משפט זה בהחלטה מיום 5.12.2013.

עיקר הטענות בערעור

13. המערער - באמצעות בא-כוחו, עו"ד חיים אוחנה - יוצא נגד הרשעתו ולחלופין נגד העונש שנגזר עליו. המערער טוען כי היה על בית המשפט המחוזי לקבל את גרסתו כי מערכת היחסים המינית בינו לבין ד' התבססה על הסכמה מלאה, ללא שימוש בכוח או כפייה. לדבריו, לכל היותר ניתן היה להרשיעו בעבירה של בעילה אסורה בהסכמה תוך ניצול יחסי מרות לפי סעיף 346(ב) לחוק העונשין. המערער טוען כי בית המשפט לא העניק את המשמעות הראויה לאירועים שקדמו לאישום הראשון, שאופיינו בקרבה פיסית בין השניים וכללו חיבוקים, נשיקות וגילויי חיבה הדדיים. אירועים אלה, שחלקם פורטו בכתב האישום, עולים בקנה אחד עם טענתו כי נרקמה בין השניים מערכת יחסים רומנטית בעלת גוון מיני. בהקשר זה נטען כי יש להבין את הרקע שבה התרחשו הדברים. לפי הטענה, ביחידה נהגו "נורמות התנהגותיות מתירניות למדי אשר חצו את גבולות הסמכות, המעמד והדרגה והשליכו על אופיין וטיבן של מערכות היחסים בין אנשי היחידה, לרבות על אלה ששררו בין המערער ל-ד'". עוד טוען המערער כי לא הפעיל על ד' כוח לשכב עמו בדירה של אחיו, כי ד' עצמה אישרה כי הם התנשקו בהסכמה עובר ליחסי המין וכי לכל היותר הביעה את לחץ הזמן שבו היתה נתונה אך לא ביקשה ממנו לחדול ממעשיו. בנסיבות אלה, טוען המערער, מתעורר ספק ממשי בדבר מודעותו להיעדר הסכמתה. הוא מפנה בעניין זה לדברים שמסרה ד' במח"ש כי היא אינה מאשימה את המערער באירוע זה משום שלא התנגדה לו בצורה נחרצת.

14. גם ביחס לאישום השני גורס המערער כי בית המשפט המחוזי טעה בקביעה כי יחסי המין התקיימו בניגוד לרצונה של ד'. המערער אינו מכחיש את עצם קיום יחסי המין באירוע, אך טוען כי התקיימו בהסכמה. לטענתו, לא היה באפשרותו לכפות את עצמו על ד' באופן שתיארה, שכן אין זה סביר כי היה ביכולתו להתפשט בעצמו, להפשיט את ד' ולהוריד את החגור שעל מותניה, דבר הדורש כוח ומאמץ, כשהיא מתנגדת למעשיו. הוא מוסיף כי ד' יכולה היתה להתנגד לו - לצעוק לעזרה, ללחוץ על לחצן המצוקה או להשתמש בתרסיס הפלפל שהיה ברשותה - אך היא לא עשתה כן. המערער יוצא נגד הקביעה כי התנגדותה המתונה של ד' מתיישבת עם חששה ממנו נוכח מרותו. לדבריו, מעמדו ביחידה לא היה משמעותי כנטען וד' יכולה היתה לפנות לקצינים שמעליו. יתר על כן, ד' המשיכה לדרוש את קרבתו גם לאחר המעשים הנטענים. עוד טוען המערער לפערים מהותיים בין גרסתה של ד' לגרסת עדת התביעה ל.ג.א ולגרסתה של המתלוננת נ'. הוא מטעים כי ד' לא התלוננה מיוזמתה אלא היה צריך "לחלץ" ממנה את המידע לאחר שנ' הגישה תלונתה ומסרה את שמה של ד' כקורבן נוסף למעשים. לבסוף סבור המערער שלא היה מקום לזקוף לחובתו את שינוי גרסתו ביחס לאישום השני, מרגע שהסביר כי הדבר נבע מחשש שיפוטר מעבודתו, שכן האירוע התרחש בזמן משמרת, ומחשש לפירוק משפחתו.

15. לגבי האישום השלישי, טוען המערער כי נגע בירך של ד' באורח תמים, אגב הערתו לגבי צורת ישיבתה. הוא מצוין כי אין חולק שד' ירבה בניידת במהלך האירוע באופן שאינו הולם שוטרת בעת מילוי תפקידה ומכאן הערתו לה - אגב נגיעה ברגלה - לשבת כראוי. על כן קיים ספק סביר באשר להתקיימותו של היסוד הנפשי הנדרש. בנוגע לאישום הרביעי נטען כי תלונתה של ד' על כך שהמערער חיבק אותה וניסה לנשקה בחדרה לאחר שהתקלחה, באה לעולם רק לאחר שהמערער עצמו דיווח בחקירתו על הזדמנויות נוספות שבהן קיימו השניים יחסי מין בהסכמה, לרבות באירוע זה. המערער סבור כי העובדה שד' לא מסרה על האירוע מיוזמתה אלא לאחר שהמערער עצמו התייחס אליו, מחלישה את גרסתה ומחזקת את דבריו לגבי הרומן ביניהם. הוא מדגיש כי קשה להניח שהיה מספר מיוזמתו על אירוע שבו קיימו השניים יחסי מין מלאים, שד' לא דיווחה עליו, ובכך מסתכן בחשד לביצוע עבירת אינוס נוספת, אם לא תיאר את המציאות לאשורה.

16. אוסיף כי בדיון שנערך לפנינו קבל בא-כוח המערער על חוסר השוויון שניכר היה, לטענתו, בגישתו של בית המשפט המחוזי כלפי מהימנות העדים. נטען כי כל סתירה או חסר בעדותה של ד' "הוכשר" על ידי בית המשפט ונמצא כמחזק את גרסתה, בעוד שכל שינוי גרסה מצד המערער נזקף לחובתו במישור המהימנות. כך למשל, נטען כי לא היה מקום לזקוף לחובת המערער את העובדה ששכח בתחילה את האירוע שהתרחש ביום העצמאות (האישום השני), שכן כשם שד' נזכרה בפרטים מסוימים בשלב מאוחר יותר, כך יתכן כי המערער נזכר בדברים רק בהמשך החקירה. לטענתו, גישה בלתי שוויונית זו מעקרת במידה רבה את הכלי המרכזי העומד לרשות נאשמים במקרים מסוג זה, והוא לקעקע את גרסתה ומהימנותה של המתלוננת.

17. בהתייחס למתלוננת נ', נטען כי היה על בית המשפט המחוזי לבחון את עדותה בזהירות יתרה שהיא מסרה כי באירוע אחד התנשקה והתחבקה עם המערער מרצונה, בעוד שהוא דחה בתוקף את טענותיה לכל מגע אינטימי ביניהם, לרבות בהסכמה. עוד טוען המערער כי נ' הגדירה את מעשיו המיניים של המערער לסירוגין פעם כניסיון ופעם כמעשים מושלמים. לשיטתו, לא ניתן לטעות בהבדל בין מעשה מיני מוגמר לבין גישוש או ניסיון לעשיית אותו מעשה והדבר מחליש את גרסתה. המערער מוסיף כי נ' לא סיפקה בעדותה מענה לגבי מועד התרחשות האירועים, משכם ותדירותם וכן הוא מפנה לסתירות מהותיות לטענתו בין גרסתה במח"ש לבין גרסתה בבית המשפט.

18. המערער מוסיף וטוען כי התרשמותו של בית המשפט המחוזי ממנו כאדם והיותו בעל אופי נסער המלווה בהתפרצויות, אין בהם כדי לקבוע כי המערער נהג באופן דומה באירועים שתוארו על ידי המתלוננת. ועוד, נטען למחדלי חקירה שונים המבססים את המסקנה כי החקירה נוהלה בצורה מגמתית, שתכליתה היתה להכפיש את המערער ולהעצים את המעשים המיוחסים לו.

19. אשר לעונש; סבור המערער כי יש להקל בעונשו, בין היתר, מפאת הזמן הרב שחלף מאז ביצוע העבירות ועד למתן גזר הדין, היותו "איש משפחה למופת" שניהל אורח חיים נורמטיבי ללא עבר פלילי עד לפרשה זו, שירותו רב השנים במשטרה, תרומתו להגנה על שלום הציבור וסיכויי שיקומו.

עיקר טענות המשיבה

20. המשיבה - באמצעות באי-כוחה, עו"ד מיכל פרייסמן ועו"ד שלומי אברמזון - נשענת על עיקרי קביעותיו של בית המשפט המחוזי ומדגישה כי בהשגותיו של המערער אין כל חדש וכי הן אינן מבססות יסוד להתערבות בממצאיו ובנימוקיו של בית המשפט.

21. לגוף הדברים, טוענת המשיבה כי גרסתה של ד' בדבר מעשיו של המערער היתה עקבית וקוהרנטית. לגישתה, הסתירות שעליהן הצביעה ההגנה בגרסתה נוגעות לעניינים שוליים ואין בהן כדי לגרוע ממהימנותה, כפי שקבע גם בית המשפט המחוזי. המשיבה מפנה לפרטים שמסרה ד' אשר יכולים היו לפגוע בגרסתה, דוגמת היעדר התנגדותה למעשי המערער במקרים אחרים, מה שמגביר את מהימנותה. לדבריה, מהימנותה נלמדת גם מן העובדה שלא היא שיזמה את התלונה נגד המערער ומהיעדר המוטיבציה שהפגינה להפלילו בכל הנוגע לאישום הראשון. המשיבה מפנה למספר חיזוקים התומכים בעדותה של ד' ובהם היעדר מניע להעליל על המערער מקום בו היחסים היו בהסכמה; עדויות חבריה באשר למצבה הנפשי בסמוך לאחר האירועים ובסמוך לחשיפת הפרשה; ועדויות ומזכרים של חוקרי מח"ש באשר למצבה הנפשי בעת החקירה.

22. אשר לשאלת ההסכמה באישום הראשון, חוזרת המשיבה על תיאוריה של ד' את השתלשלות הדברים, ובפרט את סירובה להתלוות למערער לדירת אחיו, בקשתה כי ייקח אותה לחברותיה וניסיונה להזיז את ידו במהלך האירוע. המשיבה טוענת כי הסכמתה של ד' במספר הזדמנויות, כולל בעת ביצוע האונס הראשון, לקשר ראשוני בלבד עם המערער בדמות נשיקה, אין משמעותו הסכמה לקיום יחסי מין. לגישתה, הונפו מול עיניו של המערער "דגלים אדומים" לכל אורך הדרך שסימנו את היעדר הסכמתה של ד'. היא מוסיפה כי בית המשפט קיבל את עמדת התביעה לפיה הפרשי הגילאים, מעמדו של המערער ויחסי המרות בין השניים חייבו אותו לברר בפועל אם ד' מסכימה למעשיו באופן אמיתי, ודחה את טענתו בדבר טעות אפשרית בעובדה.

23. בהתייחס לאישום השני, מציינת המשיבה כי בדחותו את טענת המערער בדבר הקושי בפתיחת החגור, הסתמך בית המשפט המחוזי על עדותה של ד' כי אין צורך בהפרדת החגור מהחגורה לצורך הורדת המכנסים ועל הדגמה שנערכה בבית המשפט שהוכיחה את גרסתה זו. אשר לפליאת המערער הכיצד לא עשתה ד' שימוש באמצעים שעמדו לרשותה כדי לעצור, הפנתה המשיבה לדבריה של ד' לפיהם כלל לא עלה בדעתה לעשות שימוש באמצעים אלו, כי לא היה לה האומץ לעשות כן וכי חלק מהאמצעים לא היו מסייעים לה, טענות שקיבל בית המשפט.

24. המשיבה מבקשת לדחות את טענת המערער כי ניהל רומן עם ד', במסגרתו קיימו יחסי מין בהסכמה במספר הזדמנויות. לשיטתה, טענת המערער בעניין זה היתה כבושה ומתפתחת וההסבר שסיפק לכבישתה, בדמות חששו מהרס משפחתו, אינו יכול לעמוד לאחר שכבר הודה בקיום יחסים עמה ובכל זאת לא סיפר על כלל המקרים. גרסת הרומן נדחתה גם משום שלא נמצאו ראיות לחיזוקה, אף שהמערער טען לקיומן של ראיות כאלה. עוד מציינת המשיבה כי המערער שינה את גרסתו העובדתית אף בהודעת הערעור עצמה, בזנחו את הטענה כי הוא וד' קיימו יחסי מין במפגשים שקדמו לאירוע בדירת האח וטען תחת זאת כי באותם מפגשים היה מגע של חיבוק ונשיקה בלבד. לעמדתה, יש לייחס משקל רב לשינוי זה, המהווה חוליה נוספת בגרסתו המתפתחת.

25. המשיבה מוסיפה וטוענת כי גם גרסתה של נ' בבית המשפט המחוזי היתה אמיתית, מהימנה ומפורטת, ושיקפה תמונה מלאה וברורה של מסכת התקיפות המיניות מצד המערער. נ' הסבירה בעדותה כי כשאמרה שהמערער "ניסה" לעשות דבר מה, לא תמיד התכוונה לכך במשמעות המילולית הרגילה. בית המשפט קיבל את הסברה בעניין זה וקבע כי מתיאוריה עולה שמדובר היה במעשים מושלמים. המשיבה חוזרת גם על קביעתו של בית המשפט כי הקשיים שבהם נתקלה נ' בתיאור פרטי האירועים אינם פוגמים במהימנותה, ומקורם בין היתר בטיב האירועים והתנהלות ההגנה בחקירתה הנגדית. עוד מפנה המשיבה לשורת חיזוקים שנמצאו לגרסתה, לרבות עדויות ביחס למצבה הנפשי בעת שסיפרה על האירועים; עדותו של השוטר מוסקוביץ' שאישר כי נ' סיפרה לו עוד כשהיתה בשירות חובה כי המערער הטריד אותה מינית; וראיות אובייקטיביות שאישרו את הימצאותה עם המערער במשמרות הרלוונטיות ואת הגעתם למקומות המבודדים שבהם ביצע את המעשים.

26. בעניין העונש טוענת המשיבה כי בית המשפט המחוזי איזן כראוי בין כלל השיקולים הרלוונטיים ולא הוצג בערעור נימוק המצדיק התערבות בו. לעמדתה, חרף חומרתם היתה של מעשי המערער, עשה עמו בית המשפט חסד בעונש שהטיל עליו. כמו כן, העונש אינו סוטה מרף הענישה המקובל ואף לא נטען לכך.

דיון והכרעה

27. לאחר שעיינתי בכתובים ושמעתי את טענות הצדדים בדיון שהתקיים לפנינו, הגעתי לכלל מסקנה כי יש לדחות את הערעור וכך

אציע לחבריי לעשות. הניתוח שערך בית המשפט המחוזי, כמו-גם ממצאי העובדה והמהימנות שקבע, מקובלים עלי במלואם ואיני רואה עילה להתערב בהם. בית המשפט ניתח בצורה מעמיקה, מפורטת ויסודית ביותר את התשתית הראייתית, התייחס למכלול טענותיו של המערער לרבות טענות בדבר סתירות בין העדויות, מחדלי חקירה, טענתו לעלילה שנרקמה נגדו וכיוצא באלה. התרשמתי כי מסקנותיו של בית המשפט הגיוניות ומעוגנות היטב בחומר הראיות שהונח לפניו. בנסיבות אלה, ובהתחשב בכך שהמערער חוזר בעיקרו של דבר על טענות שנבחנו והוכרעו, רואה אני להידרש רק ללב הדברים.

האישומים הנוגעים למתלוננת ד'

28. המחלוקת הנוגעת לאישום הראשון ולאישום השני היא צרה באופן יחסי, שכן המערער מאשר כי קיים יחסי מין עם ד' בהזדמנויות אלה וזאת במסגרת הרומן שניהלו לטענתו. שאלת הסכמתה של ד' היא העומדת במוקד המחלוקת אפוא.

29. האישום הראשון; בית המשפט המחוזי קיבל את גרסתה של ד' בהתרשמו כי היא "מהימנה ובוטחת", בעלת גרעין אמת עקבי ונתמכת בחיזוקים חיצוניים. אכן, הרושם המתקבל הוא כי גרסתה של ד' היא קוהרנטית, הגיונית ועקבית על פי רוב. בחקירתה במח"ש סיפרה ד' על נסיבות הגעתה עם המערער לדירה של אחיו ועל סירובה להתלוות אליו לדירה והוצאתה בכוח מן הרכב תוך שהמערער מזהיר אותה שאם לא תילווה אליו "יצעק ויעשה לה פדיחות". עוד מסרה ד' כי בדירה החשוכה הוביל אותה המערער לחדר השינה והוריד את תחתוניה, אף שביקשה ממנו לחדול ממעשיו באומרה "די" וכי היא רוצה לחזור לחברותיה. בשלב מסוים חדלה ממעש וקפאה כ"מומיה", בלשונה. לשאלת החוקרת למעשיה במהלך החדירה, ענתה ד' "כלום, שכבתי" וכן השיבה כי לא דיברה ולא זזה. עוד היא מסרה כי היא לא הגיבה ביתר התנגדות מסיבה שלא היתה יכולה להסביר אך בהקשר זה הדגישה את כוחו הרב של המערער ביחידה ובמרחב והוסיפה "זה כאילו היה בלתי נמנע". מאותם טעמים בחרה שלא להתלונן על המעשה לאחר שאירע. בעדותה בבית המשפט מסרה ד' תיאור דומה של הדברים אך הוסיפה כי בכניסה לחדר השינה וכן על המיטה נישק אותה המערער והיא שיתפה עמו פעולה מסיבה שלא ידעה להסביר, אולם גם לאחר מכן ולפני הבעילה, הביעה את התנגדותה למעשיו. עוד הוסיפה כי היא שמה את ידה בידו של המערער בניסיון להפסיקו אך משכשלה, חדלה ממעש.

30. כבית המשפט המחוזי התרשמתי גם אני כי השינוי שחל בגרסתה של ד' בעדותה, בהוסיפה כי התנשקה עם המערער בהסכמה במהלך האירוע, אינו פוגע במהימנותה. ראשית, בחקירתה במח"ש לא שללה ד' על הסף את האפשרות שהמערער נישק אותה לפני אקט החדירה אך לא הצליחה לזכור אם כך היה. מכאן, שהפער בין הגרסאות אינו רב כנטען. שנית, וזה העיקר, התייחסות ד' בעדותה לנשיקה ההדדית מתיישבת דווקא עם רצונה לדייק בתיאור הדברים ולהימנע מהפרזה של תיאור התנגדותה. מקובלת עלי אפוא מסקנתו של בית המשפט המחוזי כי שינוי זה אינו גורע מאמינותה של ד' אלא מחזק את הרושם כי היא ביקשה למסור תיאור אותנטי של האירוע.

31. זאת ועוד, אין בידי לקבל את טענת המערער לפיה שיתוף הפעולה מצד ד' או התנגדותה "הרפה" הטעו אותו לסבור כי היא מסכימה למעשיו. לא זו התמונה המצטיירת מן הראיות. האירוע, כפי שתואר לעיל, טומן בחובו אלמנטים ברורים של התנגדות מצד ד' שבאים לידי ביטוי, בין היתר, בסירובה להתלוות אל המערער לדירה, בבקשתה שיחדל ממעשיו, בהבעת רצונה לשוב לחברותיה ובהתנהגותה הפסיבית במהלך הבעילה עצמה. מול עיניו של המערער הונפו "דגלים אדומים", במילותיה של המשיבה, שסימנו את היעדר הסכמתה של ד', אך הוא בחר להתעלם מהם במודע או לעצום את עיניו מראותם, לכל הפחות. פה המקום לחזור ולהדגיש, ככל שמסר זה לא הושרש דיו עד היום, כי די בהתנגדות מילולית של הצד השני כדי ללמד על אי הסכמה למגע המיני:

"כיום מוסכם על הכול כי די בשלילה מילולית גרידא כדי ללמד על אי-הסכמת האישה למגע המיני [...].

יתרה מזאת, במקרים מסוימים יש גם בהתנהגותה הפסיבית של האישה כדי להצביע על היעדר הסכמה מצדה למגע המיני, והכול בהתחשב בנסיבות האירוע [...]. חופש הבחירה של האישה ושליטתה על גופה מחייבים לראות במגע מיני שלא בהסכמתה – אינוס, אף אם האישה לא הביעה את אי-הסכמתה על-דרך של התנגדות פיזית דווקא" [ראו: ע"פ 5938/00 אזולאי נ' מדינת ישראל, פ"ד נה(3) 873, 887-888 (2001)].

הדברים יפים מקל וחומר במקרה שלפנינו, שבו קיימים פערי כוחות ברורים בין המערער לבין המתלוננת בשל פער הגילים ויחסי המרות והכפיפות בין מי ששימש כסגן מפקד היחידה, לבין מי שהוצבה ביחידה כשוטרת צעירה בשירות חובה. מקובלת עלי קביעת בית המשפט כי בנסיבות המתוארות היה על המערער נטל מוגבר לברר ולוודא אם ד' אכן מסכימה למעשיו או שמא התנהגותה נובעת מיחסי המרות השוררים ביניהם [ראו והשוו: ע"פ 115/00 טייב נ' מדינת ישראל, פ"ד נד(3) 289, 306 (2000)]. דומה, כפי שבית המשפט קבע, כי פערי הכוחות והמעמד בין הצדדים השתיקו והחלישו את יכולתה של ד' להתנגד ביתר תקיפות למעשים, ולכך תרם גם המזג הכוחני והבוטה של המערער, הנלמד בין השאר מהתרשמותו הבלתי-אמצעית של בית המשפט ממנו. כמו כן, מקובלת עלי הקביעה כי הסכמתה של ד' לקשר ראשוני בלבד עם המערער בדמות נשיקה או חיבוק במספר הזדמנויות, לרבות במהלך האירוע, אין פירושה הסכמה לקיום יחסי מין, בוודאי שכך נוכח גילויי התנגדותה כמפורט לעיל. יתרה מזאת, העובדה שד' מסרה בחקירתה במח"ש כי היא אינה מאשימה את המערער באירוע נושא האישום הראשון, משום שלא התנגדה לו בצורה נחרצת מספיק, אינה משנה מן המסקנה שהמערער כפה עצמו עליה מבלי שקיבל את הסכמתה החופשית למעשיו. אי אפשר שלא להזכיר בהקשר זה גם את התופעה המוכרת של נפגעי עבירות מין אשר לוקחים על עצמם את האשמה שבהתרחשות האירוע, המקבלת ביטוי גם במקרה הנוכחי [ראו: ע"פ 6179/12 טובול נ' מדינת ישראל, פסקה 4 (17.4.2013); ע"פ 5582/09 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 86 (20.10.2010) (להלן: עניין פלוני); ע"פ 7097/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 5 (6.9.2010)].

32. אשר לאישום השני; גם בהקשר זה אימץ בית המשפט המחוזי את גרסתה של ד' בקובעו כי היא ניחנה בהיגיון פנימי ואיני מוצא הצדקה לשנות ממסקנותיו. היעדר הסכמתה של ד' ליחסי המין עם המערער באירוע זה נלמד בבירור מגרסתה ומתבטא בין היתר בהבהרה למערער כי היא אינה מעוניינת במגע עמו, הדיפת ניסיונותיו לנשק אותה, בקשתה כי יחדול ממעשיו, ניסיונה להרים את מכנסיה לאחר שהפשילם, בקשתה לשוב למשמרת שבה החלה ועוד. בית המשפט ציין כי ניכר היה ששחזור האירועים בעדותה לא היה לה קל וכי היה עליה להפסיק את העדות על מנת להירגע. המערער טוען כי אין זה סביר שהצליח לבצע את המיוחס לו, לרבות פתיחת החגור בעל האבטחה הכפולה שלמותני המתלוננת, כשהיא מתנגדת למעשיו. אלא שהדגמה של פתיחת החגור לנגד עיני בית המשפט איששה את גרסתה העקבית של ד' בדבר אופן הסרת מכנסיה כולל החגור, בקלות ובמהירות, ואין כל מקום להתערב בנקודה זו. מענה הולם ניתן בפסק הדין גם לתמיהה שהעלתה ההגנה מדוע לא עשתה ד' שימוש באמצעים שונים כגון לזעזוק לעזרה, ללחוץ על לחצן המצוקה או להפעיל את תרסיס הפלפל שהיה ברשותה, והכל על מנת למנוע מהמערער לבצע את זממו. ד' העידה כי השימוש בלחצן ובתרסיס לא עלה בדעתה בעת האירוע והוסיפה כי לא היה לה אומץ להשתמש בתרסיס נגד המערער וכי השימוש בלחצן לא היה מועיל באשר הפניה היתה מגיעה אליו מתוקף תפקידו כסגן מפקד היחידה. הסבר זה מתקבל על הדעת ומתיישב עם דבריה של ד' כי חששה מהמערער מפאת מרותו וסמכותו וכן עם דרך התמודדותה מולו, שהתאפיינה בפסיביות וכניעה לכוחו.

33. בית המשפט המחוזי מצא חיזוקים חיצוניים שונים לגרסתה של ד' בדבר האירועים מושא האישום הראשון והשני בדמות עדויות

ביחס למצבה הנפשי בסמוך לקרות האירועים ובסמוך לחשיפת הפרשה. כך, העידה ל.ג.א, חברת ילדות של ד', כי ד' שיתפה אותה באירוע נושא האישום השני אך העדה התקשתה לזכור פרטים שונים בנושא. בית המשפט התמודד עם הסתירות שעליהן הצביעה ההגנה בין עדותה של ל.ג.א לבין עדותה של ד' ומצא כי מדובר בעניינים שוליים. על כל פנים, הודגש כי חשיבותה של עדות זו אינה בפרטי המעשים אלא בעצם פנייתה של ד' לחברתה בנוגע להטרדותיו המיניות של המערער בניגוד לרצונה וסערת הרגשות שבה היתה נתונה. המערער שב וטוען לסתירות בין העדויות בעניין זה אך סבורני כי גם סוגיה זו זכתה למענה הולם בפסק דינו של בית המשפט. כך גם באשר לפערים בין גרסתה של ד' לבין גרסתה של המתלוננת נ' על אודות השיחה בין השתיים, שהניעה את נ' להגיש בסופו של יום את התלונה נגד המערער.

34. פה המקום להוסיף כי למול גרסתה של ד' לגבי האירועים הנ"ל, טען המערער כי ניהל מערכת יחסים מינית עם ד' שבמהלכה קיימו יחסי מין בהסכמה גם במספר מקרים נוספים שלא הוזכרו בכתב האישום, ובסך הכל בשבעה מקרים שונים. ד' הכחישה טענות אלה וגרסה כי המפגשים שאליהם התייחס המערער היו קצרים, התרחשו ביוזמתו ובמהלכם לא קיימו מגע מיני. בית המשפט המחוזי דחה את טענת "הרומן" לאחר שבחן אותה לפני ולפנים. איני מוצא עילה להתערב במסקנותיו גם בעניין זה. גרסתו של המערער בדבר קיומה של מערכת יחסים רומנטית-מינית בינו ובין ד' לא נמסרה באחת אלא התפתחה עם התקדמות החקירה. בית המשפט הטעים ובצדק כי גם אם ניתן היה לקבל את חששו של המערער מפני הרס משפחתו ואובדן משרתו כהסבר לכבישת הגרסה ולשינויים שחלו בה בתחילה, הרי מרגע שחשף את מערכת היחסים המינית עם ד' - לרבות קיום יחסי מין מלאים בשתי הזדמנויות - לא ברור מדוע המשיך להכחיש את אירועי יום העצמאות (נושא האישום השני) ולא הזכיר את האירוע שהתרחש לאחר בוחן הכושר הגופני שהתקיים ביחידה (נושא האישום הרביעי). רק בחקירתו השלישית בחר המערער לספר כי גם אחרי בוחן הכושר קיימו השניים יחסי מין, כך לדבריו, אף שאירוע זה התרחש זמן לא רב באופן יחסי לפני חקירתו. אין לי אלא להסכים כי האופן שבו נמסרה גרסתו של המערער, לשעורין ובהדרגה, מטילה צל כבד על מהימנותו, בוודאי כשמדובר בשוטר המודע היטב למשמעות הראייתית של דרך פעולה זאת. לכך יש להוסיף כי קווי הדמיון הברורים בין עדויותיהן של המתלוננות ד' ונ' ושל העדה נ.ש, שוטרת נוספת ששירתה ביחידה, בדבר התנהלותו של המערער כלפיהן חותרים תחת טענת הרומן עם ד', כפי שקבע גם בית המשפט.

ומכאן לטענת המערער, לפיה יש להביא בחשבון את הרקע או "האווירה" שבה התנהל הרומן כביכול, ביחידה שבה השתרשו לפי הטענה "נורמות התנהגותיות מתירניות" בין העובדים, לרבות בין מפקדים לבין הכפופות להם; מוכן אני לקבל את ניסיונו של המערער להצביע על כך שהרומן הנטען לא היה חריג בנוף היחידה, ככל שטענה זו נועדה לבסס או לחזק את גרסת הרומן, כשלעצמה. ואולם, ככל שטענה זו הועלתה במטרה להצדיק או להכשיר את התנהלותו של המערער מול ד', כפי שהיא מתוארת לעיל, הרי שיש לדחותה מכל וכל. הטענה כי קיומן של מערכות יחסים מיניות בין מפקדים לעובדים תחתיהם ביחידה הפך לחזון נפרץ, ככל שיש בה ממש, אינה יכולה בשום אופן להעניק לגיטימציה לצורת התנהלות זאת, וביתר-שאת כשמדובר במי שמופקדים על אכיפת החוק. כך ככלל, וכך גם במקרה הקונקרטי שלפנינו. השופט דותן ציינה בפסק דינה את הרושם השלילי המתקבל מהעדויות בתיק, לפיו "טופחה סביבת עבודה מינית בלתי הולמת" ביחידה, וכן כי השתרשו בה דרכי התנהלות בעייתיות ביותר. רואה אני לצטט מדבריה הנוקבים בהקשר זה, שאין לי אלא להסכים להם:

"[...] העדויות השונות ביחס לתיק זה פרסו בפני בית המשפט תמונה עגומה של התנהלות שאינה הולמת מקום עבודה, קל וחומר מקום שעסקין באנשים האמונים על אכיפת החוק. לעיתים נדמה היה כי התנהגותן של הנפשות הפועלות שייכת לתסריט הלקוח מסרט נעורים רווי הורמונים ולא מיחידת סיור משטרתית. הנורמות הבעייתיות השתרשו כל כך, עד שהנאשם לא מצא פגם בצירוף חברו אנדי זיגל לנסיעה בניידת משטרתית במהלך משימת סיור; אנשי היחידה התייחסו בשוויון נפש עמוד 10

לנוהג של שתיית קפה בדירה פרטית במהלך משמרת; איסוף והסעה (או "הקפצה") בניידת משטרה למטרות פרטיות ועצירות יזומות של שוטרים ושוטרות שח"מ במקומות מבודדים לצורך מנוחה ועישון בעודם במשמרת.
[פסקה 348 להכרעת הדין].

35. האישום השלישי; אין חולק כי המערער נגע ברכה של ד' שעה שנסעו בניידת והשאלה אם מגע זה היה בעל אופי מיני, אם לאו. בית המשפט המחוזי העדיף את גרסתה של ד' בנושא, שנמסרה כבר בהודעתה הראשונה במח"ש, ואת תיאורה את הדברים שאמר לה המערער בעת שנגע בה: "את תראי, היום אני עוד אאנס אותך, אפרק לך את הצורה", שהם כמובן בעלי אופי מיני מובהק. גרסתו של המערער, לעומת זאת, נדחתה מחמת השינויים שבה והעובדה שבית המשפט התרשם שהאמירה הנ"ל מאפיינת את סגנון התבטאותו של המערער ויחסו כלפי עמיתותיו. יצוין כי מדובר באירוע שהתרחש כשבועיים לפני שהצדדים נחקרו. מסקנותיו של בית המשפט בהתייחס לאישום זה וטעמיו מקובלים עלי, בפרט נוכח העדויות לפיהן במהלך המשמרת התקשרה ד' לל.ג.א וזו רמזה למערער בשיחה עמו שישמור על ד', התרחשות המתיישבת עם גרסתה של ד' ולא עם גרסתו של המערער. אין מקום להתערבות גם בנוגע לאישום הרביעי; אירוע זה נמסר לראשונה מפיו של המערער בחקירה ורק לאחר מכן נשאלה ד' על אודותיו. למרות זאת, העדפתו של בית המשפט את גרסתה של ד' על פני גרסתו של המערער נראית לי. טענת המערער כי ד' פיתתה אותו לקיים עמה יחסי מין בביתה, בשעה שאחותה וחברתה שוהות בו, נראית בלתי סבירה לנוכח טענתו כי ד' ביקשה להסתיר את דבר הרומן ביניהם לכאורה (עד כדי כך שברגע שנחשף הרומן, החליטה להעליל עליו, כטענתו). כמו כן, מקובלת עלי מסקנת בית המשפט לפיה חומרתו הפחותה של האירוע כמו-גם אופייה הנשנה של התנהגותו של המערער כלפיה, מלמדות מדוע לא סיפרה ד' על אירוע זה מיוזמתה.

36. בטרם אחתום את הדין באישומים הנוגעים למתלוננת ד', אתייחס בקצרה לטענתו של בא-כוח המערער שהועלתה בדין לפניו. טוען בא-כוח המערער כי בית המשפט נקט בחוסר שוויון בבחנו את מהימנות העדים שלפניו. לפי הטענה, כל "פרצה" בגרסתה של ד' נסתמה או הוכשרה על ידי בית המשפט, בעוד שכל כבישה או החסרה מצד המערער נזקפה לחובתו. לטענתו, בגישה זו יש כדי לעקר את הכלי המרכזי העומד לרשותם של נאשמים במקרים מסוג זה בניסיון לקעקע את מהימנות התלונה נגדם.

אכן, ברבות השנים התפתחה פסיקה המתווה את הדרך שבה על בית המשפט לבחון את מהימנותם של נפגעי ונפגעות בעירות מין. זאת, מתוך הכרה כי לעבירות אלה השלכות ייחודיות על מי שנפלו קורבן להן בשל הטראומה שהן מסבות [ע"פ 5633/12 ניימן נ' מדינת ישראל, פסקאות 25-26 לחוות דעתו של השופט שהם (10.7.2013) (להלן: עניין ניימן); לימור עצינוני גילוי עריות 162-155 (2009)]. נפסק למשל, כי אין לצפות ממתלונן או מתלוננת בעבירת מין למסור גרסה שלמה, עקבית וקוהרנטית לגבי החוויה הטראומטית שעברו [עניין ניימן, שם; ע"פ 993/00 נור נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(6) 205, 233 (2002) (להלן: עניין נור); כן השוו: עניין פלוני, בפסקה 84]. קיומם של אי-דיוקים או היעדרם של פרטים מסוימים מגרסת הקורבן לא יהוו בדרך כלל עילה להטלת ספק במהימנותו, ובלבד שהמיקשה כולה, כפי שנמסרה מפיו, היא אמינה. בית המשפט רשאי להסתפק במקרים אלו ב"גרעין האמת" המתבלט מן הגרסה, ולעיתים אף ניתן להסתפק ב"גרעין הקשה" של האירועים [עניין נור, שם; ע"פ 3250/10 מדינת ישראל נ' פלוני, פסקה 44 לחוות דעתה של השופטת ארבל (21.1.2012)]. גם כבישת התלונה על ידי הקורבן לא תיזקק לחובתו, כל אימת שנמצא לה הסבר המניח את הדעת. הטעם לכך נעוץ בהבנה כי נפגעי תקיפה מינית, קטינים ומי שנפגעו על ידי קרוב משפחה בפרט, עשויים להשתהות זמן רב עד לחשיפת הפגיעה בשל גורמים פסיכולוגיים וחברתיים, המקשים עליהם להתמודד עם האירוע ועם תוצאותיו [ראו: ע"א 2805/13 פלוני נ' מדינת ישראל משרד הרווחה, פסקה 33 (16.4.2015) והאסמכתאות שם; ע"פ 1258/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(6) 625, 637-638 (2004)]. לבסוף, כשמדובר בעבירות מין, ניסיון החיים מלמד כי לעיתים מזומנות

התנהגותו של קורבן העבירה עשויה להיראות למתבונן מהצד בלתי הגיונית, תמוהה וכזו שאינה מתיישבת עם השכל הישר בנסיבות העניין. ואולם, נקבע כי גם בכך אין כדי להעיד בהכרח על גרסה בלתי מהימנה [ע"פ 7833/05 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (15.5.2007); ע"פ 9458/05 רחמילוב נ' מדינת ישראל, פסקה ו (24.7.2006)].

אומר בכנות כי טרונייתו של בא-כוח המערער לפיה כל "חור" בעדות המתלוננת בעבירות מין בא על פתרונו, בעוד שכל פגם בעדותו של הנאשם זוכה ליחס מחמיר לכאורה, מובנת לי. זה הרושם שעשוי להתקבל מעיון בחלק מפסקי הדין העוסקים בעבירות מין. ברם, ההלכות הנזכרות לא הגיחו לעולם בחלל ריק. הן שואבות את הצדקתן מתוך ניסיון החיים המצטבר בכל הקשור בעבירות מין והשלכותיהן על הנפגע או הנפגעת. הן נועדו להקל על בית המשפט להתאים את בחינת המהימנות למאפייני הייחודיים של העד כנפגע עבירת מין, ככל שישנם מאפיינים כאלו באותו המקרה. תכליתן לאפשר הערכה מדויקת יותר ושלמה של מהימנות העדים, שתאפשר ירידה אמיתית לחקר האמת – היא לב-לבו של ההליך הפלילי. לולא האפשרות להשתמש בהן, אין לכחד כי במקרים רבים יצא אדם אשם זכאי בדינו.

במובן זה – ובמובן זה בלבד – קיים שוני ביחסו של בית המשפט להערכת מהימנותם של הנאשם והמתלונן או המתלוננת, כאשר עסקינן בעבירות מין. ברם, השוני בגישת בית המשפט מקורו בצורך לברר אם יכולתו של המתלונן לתת עדות מוגבלת בשל החוויה הטראומטית שעבר והחותם שהותירה עליו, ולא על מנת ליצור חוסר איזון בין הצדדים ולהעמיד את הנאשם בעמדת נחיתות מובנית. לצד זאת, אבהיר כי מובן שאין להחיל את ההלכות הנזכרות בצורה אוטומטית בכל מקרה ומקרה שבו נדונה תקיפה מינית והדבר תלוי בנסיבותיו של המקרה. כבכל תיק שבו הוא נדרש לקבוע ממצאי מהימנות ועובדה, אמור בית המשפט לבחון ולהעריך את מהימנותה של העדות בכלים העומדים לרשותו, לרבות ראיות חיצוניות לאותה העדות, ככל שישנן. צבר ההלכות שלעיל הוא רק אחד מן הכלים העומדים לרשות השופט והשימוש בו ראוי שייעשה בצורה מושכלת וזהירה ביותר, הכל בהתאם לנסיבות המקרה שלפניו.

לענייננו, התרשמתי כי פסק דינו של בית המשפט המחוזי מתיישב עם רוח הדברים הנ"ל והשימוש שנעשה בו בחלק מן ההלכות המוזכרות מעלה נעשה בצורה קפדנית וזהירה, לצד בחינה מקיפה ומעמיקה של מכלול הראיות.

האישומים הנוגעים למתלוננת נ'

37. אשר למעשים הקשורים במתלוננת נ'; גם נ' הותירה רושם חיובי על בית המשפט המחוזי, שמצא את גרסתה מהימנה והגיונית ומגובה בחיזוקים חיצוניים ביחס לחלק מהאישומים. לא מצאתי בטענותיו של המערער משום הצדקה להתערב בקביעותיו של בית המשפט. הגם שעדותה של נ' אינה חפה מקשיים כאלו ואחרים, נתן בית המשפט את דעתו לכך ומצא, לאחר דיון מקיף ויסודי, כי אין בהם כדי לערער את אמינות גרסתה. כך לדוגמה, בהתייחס לאישום החמישי, ציין בית המשפט את הקושי של נ' לנקוב בעדותה במועדים שבהם בוצעו המעשים, תדירותם ובחלק מהמקרים אף הפרטים של אירועים ספציפיים. מדובר באירועים שהתרחשו בשלושת החודשים הראשונים לשירותה של נ' ביחידה, בין חודשים יולי לאפריל 2007. מקובל עלי כי ניתן להבין קושי זה על רקע הזמן שחלף מאז התרחשות האירועים ועד שנ' הגישה את תלונתה (כשנתיים), כמו-גם אופיים החוזר ונשנה של מעשי המערער וכן כי לא ניתן לצפות כי תזכור כל פרט ופרט, כאילו תועד בזמן אמת. בעדותה חזרה נ' על עיקרי תלונתה בדבר המעשים המיניים שביצע בה המערער בתקופה זאת, לרבות המעשים המסוימים שעליהם דיווחה בתלונתה ואשר שימשו יסוד לכתב האישום. די בנסיבות העניין בכך שהמיקשה כולה נמצאה אמינה ובכך שבשילוב עם יתר הראיות יש בה כדי לבסס את אשמת המערער במיוחד לו. בית המשפט

נתן דעתו גם לכך שנ' התייחסה בעימות למעשיו של המערער הן כניסיון והן כמעשים מושלמים, לסירוגין. בית המשפט הסיק מהתיאורים שמסרה כי למעשה מדובר במעשים מושלמים, וקיבל את הסברה - כי התכוונה למעשה מוגמר - כמהימן. סבורני כי בלבולה של נ' בהקשר זה מובן בהתחשב בסיטואציות הנדונות, שבהן המערער מנסה בהזדמנויות רבות ליצור עמה מגע מיני ואגב כך מצליח לנשק או לגעת בה בחלק או ברוב המקרים. בהתחשב באופי הנטען של המעשים, לא שוכנעתי מטענת המערער כי לא ניתן לטעות בהקשר זה בהבדל בין מעשה מיני מוגמר לבין גישוש לעשיית אותו מעשה.

38. יתר על כן, למעשים המתוארים באישום החמישי נמצא גיבוי בראיות חיצוניות, אובייקטיביות בחלקן. בין היתר, הפנה בית המשפט המחוזי לדוחות הפעלת סיור ונתוני מערכת "תמונת נוף", המאפשרת לאתר את מיקומן ומסלולן נסיעתן של הניידות וזהות השוטרים שצוותו להן, אשר הצביעו על שבע הזדמנויות שונות לביצוע עבירות המין וזאת במסגרתן של ארבע משמרות משותפות למערער ולנ', שבהן התקיימו התנאים המופיעים בכתב האישום, היינו הגעה לחניונים בחולון או בבת ים בשעות ערב מאוחרות או לפנות בוקר (לכך התווספו חמש משמרות משותפות לשניים על פי דוחות הסיור, שלא היה לגביהן מידע במערכת הממוחשבת). המערער טוען כי על פי המערכת הממוחשבת, בחלק מן המשמרות המדוברות הוא צוות לבדו או עם נ' ושוטרת נוספת פרט להם. אלא שעדויות שונות לרבות של מפקד היחידה באותה העת, העלו כי במהלך המשמרות נעשו פעמים רבות שינויים פרסונליים בצוות אשר לא תועדו בזמן אמת ולכן יתכן כי היו מקרים שבהם עבדו עם השניים שוטרים נוספים שירדו מהניידת מבלי שהדבר תועד באופן ממוחשב או שנ' הצטרפה למערער במהלך משמרת למרות שלא צוותה לניידת במערכת הממוחשבת. המערער עצמו הודה בעדותו כי לא ניתן לשלול אפשרויות אלה ואישר כי באירוע מושא האישום השני, ביום העצמאות, היה עם ד' לבד במהלך המשמרת למרות ששוטרת אחרת נרשמה כמי שצוותה לאותה הניידת. מכאן, שמסקנתו של בית המשפט כי בראיות האמורות יש תימוכין לגרסתה של נ' היא הגיונית ומבוססת.

חיזוק משמעותי נוסף ניתן למצוא בעדותו של השוטר מוסקוביץ, שאישר כי בעת שהיתה נ' שוטרת בשירות חובה, היא סיפרה לו כי המערער ניסה לנשק אותה. מוסקוביץ מסר כי הגיב בגיחוך למשמע טענתה מאחר שהמערער הוא אדם נשוי. נ' העידה כי סיפרה למוסקוביץ על כך שהמערער נישק אותה ונגע בה משום שהרגישה כי "היא חייבת לספר" ומוסקוביץ היה קרוב אליה וסמכה עליו, אך תגובתו המזלזלת גרמה לה להבין כי לא יאמינו לה. מעבר לחיזוק גרסתה, יש בכך כדי להסביר מדוע כבשה נ' את תלונתה זמן רב לאחר מכן. כמו כן, ניסיונה זה לחשוף את המעשים בסמוך לאחר התרחשותם מחליש עד מאד את טענת המערער לעלילה שנתקמה נגדו. חיזוק נוסף בעל עוצמה נמצא בדמות ראשית הודאה מצד המערער, אשר במהלך העימות במח"ש אמר לנ' במענה לתיאוריה את מעשיו "וכשסירבת, עשיתי בכוח משהו?", ובהמשך: "שתענה לשאל האם ניסית יפעם בכוח, אחרי שהיא סירבה". פה אזכיר כי המערער הכחיש כל מגע מיני עם נ' או ניסיון לו, לרבות בהסכמה.

39. בהתייחס ליתר האישומים העלה המערער בערעורו טענות שנדונו באריכות על ידי בית המשפט המחוזי ונדחו. כך, נטען לאי דיוקים וחוסר עקביות בגרסתה של נ' לגבי תיאור האירוע נושא האישום השישי, שבאים לידי ביטוי בכך שלא ציינה בעימות כי המערער תפס בלחייה ואילו בעדות לא ציינה כי בנוסף למעשיו אמר לה המערער "תני לי נשיקה". לשונות זו בין העימות לבין העדות ניתן הסבר המניח את הדעת בפסק הדין, וממילא מדובר לשיטתי באי דיוקים שאין בהם כדי לקעקע את גרסתה של נ' מן היסוד. בהקשר זה יש להבחין בין סתירות שמקורן בטבע האנושי, לבין סתירות המעלות חשש אמיתי לאמירת שקר, כאשר רק האחרונות מכרסמות ומעמידות בספק את מהימנות העדות (ראו: עניין נור, בעמ' 224). יתרה מזאת, נחה דעתי כי יתר טענותיו של המערער בנוגע לאישומים השונים ולמוטיבציה של נ' להעליל עליו כביכול זכו לליבון ולמענה מספקים בפסק דינו של בית המשפט ואיני רואה הכרח בהידרשות להן.

40. עתה לערער על העונש; כזכור על המערער נגזרו שמונה שנות מאסר, שנתיים מאסר מותנה ופיצוי למתלוננות. לא מצאתי כי המקרה שלפנינו נמנה עם המקרים החריגים שבהם יש הצדקה להתערב בעונש. ראשית, בית המשפט המחוזי בחר להעמיד את עונשו של המערער ברף התחתון של מתחם העונש שקבע (בין שמונה לעשר שנות מאסר בפועל). המערער לא יוצא חוצץ נגד מתחם העונש שקבע בית המשפט, וכן לא טוען, לחלופין, כי יש לחרוג מהמתחם לקולא בשל שיקולי שיקום, כך שממילא דומה שאין עילה להתערבות, משהועמד העונש בתחתית המתחם. יצוין כי המערער גם לא טוען שהעונש שהוטל עליו חורג לחומרה מרף הענישה הנהוג או המקובל בעבירות מסוג זה. שנית, מרבית השיקולים שאותם מונה המערער בערעורו כטעם להקלה בעונשו צוינו בגזר הדין וניתן להם משקל לזכותו. כך הדבר ביחס לנסיבותיו האישיות של המערער, עברו הנקי, מעצר הבית שבו היה נתון, הפגיעה הקשה במשפחתו ותרומתו לחברה במסגרת שירותו ארוך השנים במשטרה. אף צוין כי בהיותו איש משטרה, שליחתו למאסר טומנת בחובה פגיעה חמורה מהרגיל, ואולם נקבע כי הדבר אינו מצדיק הקלה משמעותית מאחר שניצל את מעמדו כאיש משטרה במהלך ביצוע העבירות. דומני כי לא ניתן לומר שהמערער ניצל בעת ביצוע העבירות את מעמדו כאיש משטרה אלא את מרותו ומעמדו כלפי המתלוננות. מכל מקום, סבורני כי לשיקולים לקולא ניתן משקל ראוי ומתאים בגזר הדין, וזאת לצד המשקל הבלתי מבוטל שניתן ובצדק לשיקולים לחומרה במקרה הנוכחי. משכך, אציע שלא להתערב גם במישור זה.

41. סיכומי של דבר, אם דעתי תשמע, יש לדחות את הערעור על שני חלקיו.

ש ו פ ט

השופט ס' ג'ובראן:

אני מסכים.

ש ו פ ט

השופט ד' ברק-ארז:

אני מסכימה לפסק דינו המשכנע של חברי השופט י' דנציגר.

אני מבקשת להוסיף, כי המציאות העולה מן העובדות שבהן הורשע המערער - של ניצול מיני של שוטרות על-ידי המפקד שלו (כפופות, ועוד יותר מכך, ניצול מיני של מי שהיו חיילות בשירות חובה במסגרת המשטרה - היא טורדת מנוחה וחמורה. יודגש בהקשר זה כי מה שהוגדר על-ידי המערער כ"נוהג חברתי" לפיו קציני משטרה מקיימים מערכות יחסים מיניות עם שוטרות צעירות הכפופות להם, לכאורה בהסכמתן (כמפורט בפסקה 34 לפסק דינו של חברי), הוא לא רק פסול, אלא גם אסור על פי החוק הפלילי (סעיף 346(ב) לחוק העונשין, התשל"ז-1977). הדברים אמורים היו להיות מובנים מאליהם לאיש חוק, ולא כל שכן לאחר שכבר חלפו שנים לא מעטות שבהן נעשו פעולות להטמעתן של נורמות מחייבות אלה. למרבה הצער נראה כי ההצלחה בכך היא חלקית

בלבד, וראוי כי פיקוד המשטרה יתמיד במאמצים אקטיביים לעקור תופעות מקוממות מסוג זה מן השורש.

מכל מקום, בענייננו עסקינן בעבירות חמורות בהרבה, שבוצעו בשתי מתלוננות על אף שהתנגדו בכל כוחן למעשיו של המערער שתקף אותן. לא זו בלבד שאין זה מן המקרים שבהם יש הצדקה להתערב בעונש, אלא שלשיתתי זהו מן המקרים שבהם יש להחמיר בענישה. באספקלריה זו אני סבורה שעונשו של המערער לא היה חמור כל עיקר, ומנקודת מבטי למעשה היה מקום לגזור עליו עונש חמור יותר. ממילא אני מסכימה לדחיית ערעורו.

ש ו פ ט ת

הוחלט כאמור בפסק דינו של השופט י' דנציגר.

ניתן היום, כ"ב באייר התשע"ה (11.5.2015).

ש ו פ ט ת

ש ו פ ט

ש ו פ ט